

Stap voor stap

Jaarverslag 2015

DUTCH SCHOOL

Gynaecologic Oncology & Pelvic Surgery

Train-the-trainer
'Massage als hoogtepunt van de dag. Er ontstaan gesprekken, plezier, energie, hilariteit. Na de les willen ze doorgaan met trainen. Dat kan, de meesten hebben de instructies op de eigen telefoon staan en kunnen de kennis nu al doorgeven aan anderen.'

Drs. Cathelijne Verboeket, docente Eager to Share

Grote en kleine stappen

De crisis laat zich voelen. Ook bij de Dutch School. Het werven van fondsen blijkt moeilijker. Gas terugnemen bij het uitvoeren van activiteiten is een logisch gevolg.

Als stelregel voert Dutch School enkel programma's uit waar direct financiële dekking voor is.

Stevige basis. Eager to Share, het oncologie verpleegkunde-programma, draait na de start in 2014 met succes in Jakarta en Yogyakarta. Zestig verpleegkundigen nemen eraan deel. In 2016 studeert de eerste lichting af. Voor beide cursussen is in 2015 een Memorandum of Understanding getekend: de Indonesische partners nemen

vijftig procent van de kosten voor hun rekening en Dutch School de andere helft. Een mooie opsteker voor de continuïteit.

Stapje terug. Het doktersprogramma in de drie opleidingsklinieken in Indonesië werpt vruchten af. Meer dan vijftig procent van de staf bestaat inmiddels uit door de stichting opgeleide gynaecologen en oncologen. Zij nemen steeds vaker het stokje over om hun collega's te trainen. Door het ontbreken van geschikte kandidaten heeft het fellowship-programma een dip doorgemaakt. In 2016 trekt de aanwas aan van artsen die aan de eisen voldoen.

Heldere gids. De behandeling gynaecologie/oncologie is in duidelijke regels vastgelegd. Dr. Marten Schilthuis en de medische staf van

het Haji Adam Malik Hospital in Medan hebben een protocollenboek opgesteld. Met alle tumoren en de best mogelijke behandelmethoden. Zoveel mogelijk aansluitend op internationale normen en toch afgestemd op de lokale situatie. Zo is er bijvoorbeeld veel aandacht voor alternatieve pijnstillers.

Eerste zet. Op het gebied van radiotherapie moet in Indonesië nog veel gebeuren. Professor Lukas Stalpers en dr. Marten Schilthuis hebben in Surabaya een inventarisatie uitgevoerd. Geldgebrek blijkt het grootste struikelblok voor de noodzakelijke nieuwe apparatuur en goed opgeleide technici. Dutch School wil het vraagstuk hoger op de agenda krijgen, samen met haar Indonesische partners. In 2016 staat daartoe een speciale conferentie op de agenda.

Vaste grond onder de voeten

Goede verpleegkundige ondersteuning maakt de inspanningen van artsen effectiever. Dat inzicht transplanteert Dutch School naar de Indonesische praktijk.

In 2015 begint de tweede opleiding oncologie-verpleegkunde Eager to Share'. Dat is in Yogyakarta, een aantal maanden na de succesvolle start in Jakarta.

Basale doelstelling
Moeders zijn in Indonesië de spil van veel economische en sociale activiteit. Hen bij kanker medisch goed bijstaan, is de centrale doelstelling van Dutch School. Het opleiden van oncologische specialisten is een belangrijke eerste stap, een eigen programma voor verpleegkundigen een logisch ver-

volg. Belangrijk voor de genezing én de kwaliteit van leven van deze groep kankerpatiënten.

Duidelijk draagvlak
De aftrap vindt plaats in Jakarta. Dertig verpleegkundigen starten in 2014 met de opleiding. Ze zijn lovend over opzet en niveau van de training. Geen wonder dat een jaar later een tweede groep van dertig cursisten in Yogyakarta aan de slag gaat. Gewenst en gedragen door de Indonesische partners. Zij nemen vijftig procent van de kosten voor hun rekening. Steeds nadrukkelijker kiest Dutch School voor die lijn: bestuurlijke, persoonlijke en financiële participatie.

Goede nazorg
Dokters blijven nodig bij het stellen van diagnoses, het verrichten van ingrepen en het voorschrijven van medicatie. Maar samenspel met

de verpleegkundigen heeft toegevoegde waarde. Veel zorg ligt immers in handen van verpleegkundigen. Die zien de patiënt per slot van rekening de hele dag. Dat is extra belangrijk als het palliatieve zorg betreft: lang een ondergeschoven kindje in Indonesië.

Train de trainer
Op dit moment staan alleen Nederlandse docenten voor de klassen. Maar in de toekomst willen de dragers van Eager to Share - Saskia Teunissen en Bernard Vos - geschikte deelnemers rekruteren om als docent op te treden. Met supervisie vanuit Nederland. Volgens de initiatiefnemers zitten in elke klas wel een paar verpleegkundigen, die in staat zijn collega's te onderwijzen. Dat zorgt voor een olievlekwerking. En dat is - over de hele lijn - de aanpak van Dutch School.

Mogelijk stralende toekomst

'Stel je eens voor: elk jaar zevenhonderd mensenlevens redden, alleen al in Surabaya. Duizenden in heel Indonesië. Radiotherapie is onmisbaar voor het bestrijden van kanker bij vrouwen. Daarvan moeten we de overheid overtuigen. Daar moet het geld vandaan komen.'

Prof. dr. Lukas Stalpers, bestralingsarts

Overzichtelijke wegwijzers

Niet elke keer het wiel uitvinden. Beproefde methoden benutten. Die benadering ligt ten grondslag aan een nieuw en handzaam protocollenboek.

'Het is een arbeidsintensief traject, maar in elke opleidingskliniek van Dutch School hoort zo'n exemplaar te liggen.' Initiatiefnemer Marten Schilthuis kijkt tevreden terug en vooruit.

Internationaal én lokaal

Ze slaan de handen ineen: de medische staf van het Haji Adam Malik Hospital in Medan en dr. Marten Schilthuis namens Dutch School. Tijdens een brainstorm van ruim een week brengt het gezelschap alle tumorsoorten binnen

de gynaecologie in kaart. Verder kijken de deelnemers ook naar de beste behandelmethodes volgens internationale normen. In hoeverre kan het ziekenhuis in Medan daarop aansluiten? De uitkomst is een compleet handboek, dat het hele ziekte- en behandeltraject bestrijkt: vanaf de binnenkomst van de patiënt tot aan ontslag of overlijden. Met overzichtelijke richtlijnen, die iedereen kan en moet volgen.

Internationale standaard

Het handboek gaat uit van een hoogwaardige standaard, maar af en toe kiezen de samenstellers voor een eigen benadering. Uit pure noodzaak. Morfine is een belangrijke pijnstiller binnen oncologie, maar niet overal in Indonesië beschikbaar. Dan valt de keuze op een cocktail van andere middelen.

Er is winst de behalen

Schaarste komt ook voor bij radiotherapie, door het ontbreken van de juiste apparatuur bijvoorbeeld. Geld voor nieuwe spullen is er niet. Marten Schilthuis: 'In het westen hebben we de neiging tot overkill. Maar in dit soort situaties probeer je de kosten zo laag mogelijk te houden: wat heb ik echt nodig om bij die mevrouw de diagnose te kunnen stellen? Die houding vind je ook terug in het handboek. Bijvoorbeeld door vóór de behandeling van een patiënt al afspraken te maken met de radiotherapeut. Door strak en secuur te plannen, kun je met minder spullen meer mensen helpen.'

Ook pijlen op straling richten

Tumoren vernietigen met straling. Radiotherapie is in het rijke westen de gewoonte van de wereld. Maar in Indonesië voor veel patiënten onbereikbaar.

Radiotherapie staat er op een laag pitje. Oorzaak: geldgebrek. Een rapport van professor Lukas Stalpers en dr. Marten Schilthuis, beiden AMC, legt de vinger op de zere plek. Bestraling is een belangrijke medische toepassing bij de behandeling van veel gynaecologische tumoren. Schrijnend dat zoveel mensen ervan verstrooken blijven. Een reeks aanbevelingen van de arts-onderzoekers kan het tij helpen keren. Dutch School ondersteunt het pleidooi.

Betonnen bunkers

Eigenlijk is er gebrek aan alles: radiotherapeuten, verpleegkundigen, laboranten, fysici, apparatuur. Bovendien staat veel machinerie werkloos te zijn door technische mankementen. Dat probleem speelt in heel Indonesië. En alleen de overheid is in staat het op te lossen. De torenhoge kosten zijn voor elk particulier initiatief de doodsteek. Eén toestel voor radiotherapie - een zogenaamde lineaire versneller - vraagt om een investering van miljoenen. Want er is ook een betonnen bunker nodig om gevaarlijke straling binnenboord te houden. En dan is er ook nog de noodzaak van een hele staf aan gespecialiseerd personeel. Radiotherapeut Lukas Stalpers weet waarover hij het heeft. 'Dutch School heeft zich altijd gericht op haalbare doelen: opereren en verpleging.

Maar tijdens vele gesprekken met Indonesische collega's werd steeds duidelijker dat we radiotherapie ook nadrukkelijk in de kijker moeten spelen.'

Raad en daad

Dutch School gaat daarom snel met allerlei betrokkenen op het gebied van kankerzorg om de tafel zitten. Bijvoorbeeld in april 2016, tijdens een meeting in Jakarta. Lukas Stalpers: 'Onze Indonesische collega's zijn prima in staat dit varkentje zelf te wassen. Maar wij staan ze natuurlijk wel met raad en daad bij. We willen het onderwerp zo hoog mogelijk op de agenda van de Indonesische regering krijgen. Anders blijven elk jaar honderden, duizenden, mensenlevens verloren gaan. Voldoende goede radiotherapie mag geen toekomstmuziek blijven.'

Zorgen voor genoeg bagage

'Het begint met kijken. Daarna een gesprek. Wat hebben we minimaal nodig om de patiënt lichamelijk goed in beeld te krijgen? Bloed, röntgen, laboratorium. Moeten we opereren? Deugt de operatieruimte? Welke hulpmiddelen zijn nodig. En steeds met de juiste bril op: hoge kwaliteit, lage kosten.'

Dr. Marten Schilthuis, gynaecologisch oncoloog

Bakens verzetten

Stap voor stap naar meer Indonesische inbreng, daar werkelijk partnerschap en vraaggestuurd werken. Die koers kiest Dutch School. Ze verzet de bakens en heeft het tij mee.

De Indonesische partners steken steeds nadrukkelijker de handen uit de mouwen op het gebied van scholing én financiën. In 2016 moet dat verder toenemen, vindt voorzitter Peter Heintz van Dutch School: 'Goede doelen-organisaties horen niet het eeuwige leven te hebben. Bovendien willen buitenlandse én Nederlandse universiteiten graag in zee met vakbroeders uit dit land. Op die manier kunnen we onszelf overbodig maken. Ons programma loopt nu tien jaar en met een frisse

blik kunnen we kijken wat de beste aanvliegroute voor de toekomst is. Denk aan kennis blijven leveren en de uitvoering steeds nadrukkelijker in Indonesische handen leggen. Denk aan mogelijkheden die de informatietechnologie ons biedt, op het gebied van afstandsonderwijs, van digitale coaching, van praktijkgericht onderzoek. Gewoon goede - even zakelijke als betrokken - partnerschappen. In elk geval weg uit de sfeer van liefdadigheid, wat goed doen overigens niet uitsluit.'

Wind mee

Volgens Peter Heintz is Indonesië kansrijk: 'Daar zijn nog grote groepen patiënten met ziekten en aandoeningen, die om onderzoek schreeuwen. Een onontgonnen gebied. Promovendi leveren kennis en geld op. Voor hier, voor daar.'

Balans 2015

	euro
Vlottende	
Vorderingen en overlopende activiteiten	12.348
Liquide middelen	55.836
Totaal activa	68.184
Passiva	
Reserves	61.500
Kortlopende schulden	6,684
Totaal passiva	68.184

Toelichting

	euro
Lasten besteed aan doelstellingen	
Reizen studenten/docenten (gynaecologie)	23.420
Reizen studenten/docenten (verpleegkunde)	4.932
Vertaling cursussen	6.545
Trainingskosten	5.153
Onderwijsprogramma verpleegkundigen	
Indonesian Dutch School	2.666
Totaal	42.716

Baten en lasten 2015

	euro
Baten	
Baten uit eigen fondsenwerving	45.295
Baten uit acties van derden	0
Som der baten	45.295
Lasten	
Besteed aan doelstellingen	42.716
Kosten werving	1.752
Alg. kosten beheer/administratie	32
Som der lasten	44.500
Saldo baten en lasten	795

Begroting 2016

Inkomsten	€ 103.823
(Sponsors Indonesische partners, Grants International)	
Uitgaven	€ 123.686
Opleiding verpleegkundigen, gastdocenten, fellows)	
Kas - 1 januari 2016	€ 40.000

Deelnemende ziekenhuizen en docenten

Universitair

UMC UTRECHT

Prof. dr. Peter Heintz
Prof dr. Renee Verheijen
Dr. Ronald Zweemer
Dr. Henk Schreuder
Prof. dr. Saskia Teunissen (+ Demeter)
Prof. dr. Fiebo ten Kate
Bernard Vos
Drs. Marianne Vulpenhorst

AMC AMSTERDAM

Dr. Ko Van Der Velden
Dr. Marten Schilthuis
Prof.dr. Lukas Stalpers

UMC ST. RADBOUD NIJMEGEN

Prof. dr. Leon Massuger
Dr. Ruud Bekkers

LUMC LEIDEN

Prof. dr. Lex Peters

HOSIPICE DEMETER, DE BILT

Drs. Cathelijne Verboeket
Gon Uyttewaal

Algemeen

DIAKONESSENHUIS UTRECHT

Dr. Maarten van Haaften

MAXIMA MC VELDHOVEN

Prof. dr. Marlies Bongers

ANTONIUSZIEKENHUIS NIEUWEGEIN

Dr. Sien The

Organisatie

Bestuur

Prof. dr. Peter Heintz
voorzitter

Jos Koster, MBA
vice - voorzitter

Drs. Petra van Dijk
secretaris-penningmeester

Fred Allers
Prof. dr. Leon Massuger
Prof. dr. Saskia Teunissen

Raad van Advies

Prof. dr. Bob Pinedo
Mr. dr. Ben Bot
Prof. dr. Louise Gunnink
Prof. dr. Lex Peters
Dr. Nikolaos van Dam

Sponsors

International Gynaecological
Cancer Society

Stichting Sionshulp

Swaenenborgh Stichting

Het Kantoor

Tinker Imagineers b.v.

Heintz & Partners b.v.

Anonieme particuliere
stichtingen

Stichting The Dutch School
of Gynecologic Oncology
and Pelvic Surgery

Pieterskerkhof 2a
3512 JR Utrecht, Nederland

+31 30223 1007

www.dutchschool.nl

ABN AMRO 05 22 66 42 02
NL81ABNA0522664202

ANBI status

DUTCH SCHOOL
Gynaecologic Oncology & Pelvic Surgery